

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

Ministry of Environment
of Sri Lanka

කරුෂක

නිරෝගී පස, ජාතියේ ධනය යි

2021 මැයි - ඔක්තෝබර්

නිරසාර ලෙස භූමිය කලමනාකරණය කරන ලද ගොවිබිම් වලින් සරු අස්වනු

©FAO/M.A.M. Fazal

තිරසාර භූමි කළමනාකරණයේ

එකාබද්ධ ප්‍රවේශය පිළිබඳ දැනුම සහ අධ්‍යයන ආදර්ශය

©FAO/ Gamini Warusamana

ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලද කළුබුලන්ද වැව

වැව් ලිමඩ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ කළුබුලන්ද ග්‍රාම නිලධාරී වසම දිවයිනේ කඳුකර වියළි කලාපයට අයත් කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශයකි. තේ වගාවත් වළවළ සහ අර්තාපල් වගාවත් ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ ප්‍රධාන ජීවනෝපායන් වේ. ප්‍රදේශයේ පවුල් 545ක් ජීවත්වන අතර ඔවුන් අතුරින් බහුතරයක් යම් ඉහළ සමාජ ආර්ථික මට්ටමක සිටින මධ්‍ය ආදායම් ලාභීන් වන අතර දිළිඳු ජනතාවට ලබාදෙන සමාජ්‍ය සහනාධාරය ලබන පවුල් සිටින්නේ 80ක් පමණි.

කළුබුලන්ද ප්‍රදේශය මධ්‍ය කඳුකරයේ වඩාත් බරපතල ලෙස හානියට පත් භූමියකින් යුතු ප්‍රදේශයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. තිරසාර නොවන කෘෂිකාර්මාන්තයන්, තේ වගාවත් මෙම තත්ත්වයට හේතු වී ඇත. දේශගුණික විපර්යාසවල සෘජු බලපෑම් වලට ද කළුබුලන්ද වැසියෝ කලක සිට මුහුණදෙමින් සිටිති. වෙනස් වූ මෝසම් වැසි රටාව සහ වර්ෂාපතනය අඩු වීම ජනතාවගේ ජීවනෝපායන්ට සෘජුව බලපෑම් කරයි. මෝසම් වැසි අවසන් වී කෙටි කාලයකින් ප්‍රදේශයේ සියලු ප්‍රධාන ජල උල්පත් සිඳී යන බැවින් වගාබිම් බොහොමයක් පාළු වී යයි. ප්‍රදේශයේ ප්‍රධාන වෙල්ලියායක් වන ගමේවෙල යාය වසර ගණනාවක සිට පුරන්ව ගොස් ඇත.

වික්සන් ජාතීන්ගේ ආහාර සහ කෘෂිකර්ම සංවිධානයේ හානියට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 2018 දී කළුබුලන්ද ප්‍රදේශයට තිරසාර භූමි කළමනාකරණ ක්‍රම හඳුන්වාදෙමින් මෙම ගැටලුවලට විසඳුම් ලබාදීමට ඉදිරිපත් විය. ව්‍යාපෘතිය මගින් සිදුකළ දැනුම ස්ථාන සහභාගිත්ව ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම් සකස්කිරීමේ දී මෙම ගැටලු වලට විසඳුම් සෙවීම සඳහා ප්‍රමුඛතම කාර්යයන් දෙකක් යෝජනා විය. එනම් දැනුම සහ අධ්‍යයන වන රක්ෂිතය ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම සහ කළුබුලන්ද වැව ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමයි.

දැනුම ස්ථාන වන රක්ෂිතය දැනුම ස්ථාන ක්ෂුද්‍ර ජලපෝෂක ප්‍රදේශයේ ජල සුරක්ෂිතතාවයට ඉතා වැදගත් අංගයක් වන අතර එමගින් ජලමූලාශ්‍ර පෝෂණය කොට ප්‍රදේශයේ සහ පහළ පිහිටි ගම් රැසක ජනතාවගේ ගෘහස්ථ සහ කෘෂිකාර්මික ජල අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට උපකාර කෙරේ.

අධ්‍යයනවලින් අනාවරණය වූයේ , වන රක්ෂිතයට අයත් භූමියෙන් සියයට 28 ක් පුද්ගලයින් විසින් වගාව සඳහා හෝ පදිංචිය සඳහා අනවසරයෙන් අල්ලාගෙන ඇති බවයි. වගා බිම්වල පලදායීතාව අඩුවීම, පොහොර වැනි යෙදවුම් භාවිතය වැඩි නිසා ඇතිවන ඉහළ නිෂ්පාදන පිරිවැය, ජලය හිග වීම සහ පහත් බිම්වල රොන්මඩ තැන්පත්වීම වැනි භූමි හානියේ බලපෑම්වලට ප්‍රදේශයේ ජනතාව මේ වන විටත් ගොදුරු වී සිටිති.

ක්ෂේත්‍ර අතර අන්තර් සහයෝගිතාවය

ව්‍යාපෘතියේ තිරසාර භූමි කළමනාකරණ වැඩසටහන් වල ඉතා වැදගත් අංගයක් වනුයේ ආයතනානු අන්තර් සහයෝගිතාවයි. දැනුම ස්ථාන රක්ෂිතය ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමේ වැඩසටහනේ දී මෙය විශේෂයෙන්ම දැක්නට ලැබුණු අතර සියලුම රාජ්‍ය ආයතන ගමේ ප්‍රජාවන් සමග සහයෝගයෙන් කටයුතු කරන ලදී. සාකච්ඡා මගින් ප්‍රායෝගික තත්වයන් අනුව වැඩ සැලසුම් කිරීම නිසා වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී මතු වන නිලධාරීවරුන්, බාධා , එකම කාර්යය නැවත නැවතත් සිදු කිරීම වැනි බොහෝ ගැටලු ඇති නොවීය.

සහභාගිත්ව ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම් කිරීමේ දී භූමි සම්පත් කළමනාකරණයට අදාළ රාජ්‍ය ආයතන 15 ක නිලධාරීන් 25 දෙනෙක් පමණ සම්බන්ධ වූහ. මෙම ක්‍රියාවලියේදී සැලසුම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා රාජ්‍ය ආයතන වලට ඔවුන් සතු සම්පත් එකට යෙදවීමට හැකිවිය. සියලුම පාර්ශ්වකරුවෝ හෙක්ටයාර 4.5 ක හානියට පත්

රජයේ භූමිය වන රක්ෂිතයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට එකඟ වූහ.

ඒ අනුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් භූමිය වෙන්කිරීමට අදාළ ගැටලු නිරාකරණය කරන ලදී. භූමිය වටා කම්බි වැටක් ඉදිකිරීමට තීරණය කරන ලද අතර ෭෫ව පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ඒ සඳහා අවශ්‍ය මුදල් ලබාදෙන ලදී. භාග්‍යයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය මගින් භූමිය මැනීම සඳහා මුදල් යොදවන ලදී. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අවශ්‍ය පැළ සහ රෝපණ ද්‍රව්‍ය සපයන ලද අතර පැළ සිටුවීම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය මගින් අධීක්ෂණය කරන ලදී. පැළ සිටුවීම සහ නඩත්තුව ගමේ තරණ සංගමය , පාසල් සිසුන් සහ ප්‍රජාව විසින් සිදුකරන ලදී.

කළුබුලුන්ද මහ වැව

කළුබුලු ලන්ද කෘෂි පරිසර පද්ධතිය මීට වසර 70-80 ක දැන්‍යා ඉතිහාසය පුරා ඉතා සමතුලිතව පැවති බව ගමේ විහාරස්ථානයේ විහාරාධිපති හිමියෝ ඇතුළු වැඩිහිටියෝ පවසති. කළුබුලු ලන්ද මහවැව මෙම පරිසර පද්ධතියේ ඉතා වැදගත් අංගයක්ව පැවති අතර තිරසාර නොවන වගා ක්‍රම නිසා ඇතිවූ පාංශු බාදනය හේතුවෙන් එය මුළුමනින්ම ගොඩවී පැවතුණි. අනවසර වගාකරුවන් විසින් වැව් රක්ෂිතයේ විශාල ප්‍රදේශයක ඉඩම් අල්ලාගෙන වගාව සඳහා යොදාගෙන ඇත. ප්‍රදේශයේ තේ වගාව සමූහකව පැවති බ්‍රිතාන්‍ය පාලන සමයේ වතු පාලකයකු විසින් සිය අශ්වයින් හැභැවීම සඳහා මෙම කුඩා වැව ඉදිකළ බව ජනප්‍රවාදයේ දැක්වේ.

සෘජු ජල මූලාශ්‍රයකින් පෝෂණය නොවන මෙම කුඩා වැව වර්ෂා කාලයේදී ජලයෙන් පිරී ගිය බවත් එහි ජලය අවට ජල මූලාශ්‍ර පෝෂණය කරමින් මාස 6ක පමණ කාලයක් රඳා සිටි බවත් ප්‍රදේශයේ වැඩිහිටියෝ පවසති.

ඒ අනුව කළුබුලු ලන්ද මහවැව ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමෙන් සහ එම වැව් රක්ෂිතය වෙන්කොට සංරක්ෂණය කිරීම මගින් ප්‍රදේශයේ ගොවි ජනතාව මුහුණදෙන උග්‍ර ජල හිඟයට දිගුකාලීන විසඳුම් ලබාගත හැකි බව ජනතාව විසින් පෙන්වා දෙන ලදී. වැලමඩ ප්‍රාදේශීය ලේකම් ඇතුළු

අනෙකුත් රජයේ නිලධාරීන්ගේ ද අනුමැතිය යටතේ කළුබුලු ලන්ද මහවැව ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමට තීරණය කරන ලදී.

භාග්‍යයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය අරමුදල් සපයා ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ව්‍යාපෘතිය මගින් රු. මිලියන 1.15ක් පමණ මෙම ඉදිකිරීම් සඳහා ආයෝජනය කර ඇත.

කළුබුලු ලන්ද වසමේ සංවර්ධන නිලධාරී රවීන්ද්‍ර ගුණරත්න මහතා පවසන්නේ , මහවැව ජලයෙන් පිරී ගිය පසු එය සමස්ත පරිසර පද්ධතියේම පැහැදිලි වෙනසක් ඇතිකරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන බවයි. මෙම වැව මැදුල් අරාව, බටපැල සහ කළුබුලු ලන්ද යන ගම් වලද ඉඩමේගම ග්‍රාම නිලධාරී වසමේදී විශාල ප්‍රදේශයක ජල උල්පත් සක්‍රිය කිරීමට දායක වනු ඇත. එබැවින් දැනට ජල හිඟයෙන් පීඩා විඳින මෙම ප්‍රදේශවල පවුල් 1,300 කට පමණ ජනතාවට මෙමගින් ප්‍රතිලාභ ලැබෙනු ඇත.

වැව ජලය ගබඩාකර බෙදාහැරීම අරමුණු නොකරන අතර එහි සොරොවි ඉදිකර නොමැත. පිටවන ක් සහ වැවට රොන්මඩ එකතුවීම වැලැක්වීම සඳහා පෙරනයක් ඉදිකර ඇත.

මෙහිදී භූගත ජල මූලාශ්‍ර පෝෂණය කිරීම සඳහා පිළිගත් මූලධර්මයක් වන (Percolation Tank) කාන්දු ජලාශ යන ක්‍රමවේදය යොදා ගන්නා අතර මෙම තාක්ෂණය මෙරට ඇත අතීතයේ සිටම යොදාගෙන ඇති බව පෙනේ. මෙම යෝජනාව පිළිබඳ ව්‍යාපෘතිය මගින් සිදුකළ මූලික අධ්‍යයන මගින් ද මෙම ව්‍යාපෘතියේ සත්‍යතාව පිළිබඳ අධ්‍යයනය කරන ලදී.

මධ්‍ය කඳුකරයේ පැරණි ගම් ආශ්‍රිතවත් බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යවාදීන් විසින් විශාල තේවතු ආශ්‍රිතවත් මෙවැනි කුඩා වැව් හා ජලාශ ගණනාවක් ඉදිකර ඇත. ඒවා බොහෝවිට භූගත ජල උල්පත් පෝෂණය සඳහාත් ජලසම්පාදනය සඳහාත් යොදාගෙන ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව විශිෂ්ට වාර් ශිෂ්ටාචාරයකට උරුමකම් කියන අතර දිවයින පුරා ව්‍යාප්තව පවතින මහා වැව් , ජලාශ සහ විල්ලන්ගා පද්ධති දැඩුගස්අගල තිරසාර භූමි කළමනාකරණයේ විකාශයට ප්‍රවේශය පිළිබඳ ආදර්ශනයකි .

©FAO/ Gamin Warushamana

තේ වගාවේ තිරසාර භූමි කළමනාකරණයට ගොවි පුහුණු පාසල්

පුහුණු වැඩසටහනට සහභාගී වූ කුඩා තේවතු සංවර්ධන අධිකාරියේ නිලධාරීන් සහ සම්පත් දායකයින්

වික්සන් ජාතීන්ගේ ආහාර සහ කෘෂිකර්ම සංවිධානයේ භාගයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය මඟින් කුඩා තේවතු වල තිරසාර භූමි කළමනාකරණය ප්‍රවර්ධනය සඳහා ගොවි පුහුණු පාසල් ආරම්භ කරන ලදී. ගොවි පුහුණු පාසල් යනු ප්‍රායෝගික කණ්ඩායම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියක් වන අතර ව්‍යාපෘතිය විසින් තිරසාර භූමි කළමනාකරණ ක්‍රම ප්‍රවර්ධනය සඳහා විය සාර්ථකව භාවිත කෙරේ.

භාගයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය ශ්‍රී ලංකාවේ මධ්‍ය කඳුකරයේ භූමි භාගය වැළැක්වීම සඳහාත් භාගයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීම සඳහාත් කටයුතු කරයි. එහිදී ව්‍යාපෘතිය ගෙවතු, චළුවල වගා සහ තේ යන ඉඩම් පරිහරණ ක්‍රම 3ක් තුළ ක්‍රියාත්මක වේ. ගෙවතු හා චළුවල වගාවේ තිරසාර භූමි කළමනාකරණ ක්‍රම ප්‍රවර්ධනය සඳහා ගොවි පුහුණු පාසල් ඉතා සාර්ථකව යොදාගෙන ඇත.

තේ වගාව සඳහා ගොවි පුහුණු පාසල් හඳුන්වාදීම තරමක අභියෝගාත්මකය. න්‍යායාත්මකව ගොවි පුහුණු පාසලක් පවත්වන්නේ කෙටි කාලීන භෞග වකුයක් ඇති භෞග සඳහාය. එබැවින් තේ වැනි දිගුකාලීන භෞග සඳහා ගොවි පුහුණු පාසල් හඳුන්වාදීම දුෂ්කරය. එහෙත් මාධ්‍ය කඳුකරයේ කුඩා තේ ඉඩම්වල පවතින භූමි

භාගයේ බරපතළ ස්වභාවයත් ගොවි පුහුණු පාසල්වල සාර්ථකත්වයත් සැලකිල්ලට ගනිමින් , භාගයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සහ කුඩා තේවතු සංවර්ධන අධිකාරිය එක්ව ඒ සඳහා නව ප්‍රවේශයක් සැලසුම්කරණ ලදී. එහිදී තේ කප්පාදු කිරීමේ වකුයක් සඳහා ගොවි පුහුණු පාසල් සැලසුම් කෙරුණ .

තේ වගාවේ තිරසාර භූමි කළමනාකරණ ගොවි පුහුණු පාසලේදී ගොවීන්ට උගන්වන විෂයයන් වන්නේ; පළිබෝධ සහ රෝග පාලනය, දලු හෙළීම, කප්පාදුව, පාංශු සංරක්ෂණය, පොහොර යෙදීම, සෙවණ කළමනාකරණය සහ පසේ ගුණාත්මක බව වැඩි දියුණු කිරීමය.

ව්‍යාපෘතිය මඟින් ගොවි පුහුණු පාසල් පැවැත්වීම පිළිබඳ කුඩා තේවතු සංවර්ධන අධිකාරියේ නිලධාරීන් සඳහා පුහුණු වැඩසටහනක් නොබෝදා හාලි ඇල පිහිටි කුඩා තේවතු සංවර්ධන අධිකාරියේ පුහුණු මධ්‍යස්ථානයේ දී පවත්වන ලදී. ඒ සඳහා අධිකාරියේ උග්‍රව පළාත් කළමනාකරු, සහකාර ප්‍රාදේශීය කළමනාකරුවන්, තේ ව්‍යාප්ති නිලධාරීන් සහ තේ පරීක්ෂකවරුන් සහභාගී වූහ . පුහුණුව ලද මෙම නිලධාරීන් බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ කුඩා තේ ඉඩම් හිමියන් සඳහා ගොවි පුහුණු පාසල් පවත්වනු ඇත. මහනුවර සහ නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්ක සඳහා ද වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කෙරේ.

ජලයේ සහ භූමියේ වටිනාකම එක සේ අගයමු

ලෝක ජල දිනය මාර්තු 22 දිනට යෙදී තිබෙන අතර මෙවර ජල දිනයේ තේමාව 'ජලයේ වටිනාකම අගයමු' යන්නයි.

ජලය නොමැතිව මිහිමත ජීවය පැවතිය නොහැකි බව අපි කුඩා කල සිටම ඉගෙනගනිමු. එහෙත් අදත් ලෝකයේ බිලියන දෙකකට වැඩි ජනතාවකට සුරක්ෂිත සහ භාවිතයට සුදුසු ජලය නොමැත. භූමියට ජලයේ ඇති වැදගත්කම ඉතා පැහැදිලිය: මිනිසුන්ගේ අනවරත නිශ්පාදනය සහ පරිභෝජනය ප්‍රධාන වශයෙන් ජලය භාවිතය මත පදනම් වන අතර එය කාන්තාරකරණයට සහ භූමි භාගයට ප්‍රධාන හේතුවකි. කාන්තාරකරණය සහ භූමි භාගය වාෂ්ප උත්ප්‍රේරණය අඩුකර කලාපීය වශයෙන්වන වර්ෂාපතන රටාවන් වෙනස් කරයි. ඊට ප්‍රතිපක්ෂව, නිරෝගී භූමිය

සෘතුමය සහ වාර්ෂික වර්ෂාපතනය අඩුණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමට උපකාර කරන අතර ගංවතුර පාලනයට, පාංශු සෞඛ්‍ය වර්ධනයට සහ ජල මූලාශ්‍ර පෝෂණය කිරීමට දායක වෙයි. භාගයට පත් භූමි පුනරුත්ථාපනය කිරීම ලෝක ජල දිනය සමග එකට සම්බන්ධ වේ. ලෝක ජල දිනය සමරන අද, ජලයේ සහ භූමියේ වටිනාකම එක ලෙස අගය කිරීමට මනක තබාගත යුතුය. එය කොවිඩ් 19 වසංගතයෙන් පසුව වඩා හොඳ, සාධාරණ සහ නිරෝගී ලෝකයක් ගොඩනැගීමට ඇති අභියෝගයේ කොටස වේ.

(වික්සන් ජාතීන්ගේ කාන්තාරකරණයට විරෝධීව සටන් කිරීමේ සම්මුතියේ විධායක ලේකම් ඊබ්‍රහිම් තියව් විසින් ලෝක ජල දිනය වෙනුවෙන් නිකුත් කළ නිවේදනයෙන් උපුටා ගන්නා ලදී.)

තිරසාර භූමි කළමනාකරණය සඳහා ආයෝජනයට නව්‍ය මූල්‍ය ක්‍රම

පරිසර පද්ධතීන් විසින් සපයන පාරිසරික සේවාවන් සඳහා ඒවායේ වටිනාකමට සරිලන ලෙස මුදල් ගෙවීම/අයකිරීම තිරසාර භූමි කළමනාකරණය සඳහා වන වික් ප්‍රධානතම නව්‍ය මූල්‍ය ක්‍රමයක් ලෙස හායනයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය මගින් සිදුකරන ලද නවතම අධ්‍යයනයක් මගින් හඳුනාගෙන ඇත. පරිසර සංරක්ෂණය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර සංගමයේ (IUCN) ශ්‍රී ලංකා ශාඛාව මගින් හායනයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් මෙම අධ්‍යයනය සිදුකරන ලදී.

පාරිසරික සේවා සඳහා ගෙවීම

භූමිය භාවිත කරන්නන්ට ඔවුන්ගේ ඉඩම් භාවිත කරන ක්‍රම සාධනීය ලෙස වෙනස් කර ගැනීම සහ පරිසර පද්ධතීන් වඩා හොඳින් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා පාරිසරික සේවා සඳහා ඒවායේ වටිනාකමට සරිලන ලෙස ගෙවීම ඉතා හොඳ ප්‍රවේශයක් බව වාර්තාව පෙන්වා දෙයි.

හායනයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සහ පරිසර සංරක්ෂණය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර සංගමය වික්ව සිදු කළ තවත් අධ්‍යයනයක් මගින් පරාගනය, ජලය පිරිසිදු කිරීම, ජලය සහ පස් රඳවා ගැනීම වැනි පාරිසරික පද්ධති සේවා වලට මූල්‍ය වටිනාකමක් ලබාදීමට උත්සාහ කරන ලදී.

ගොවීන්ට සහ පොදුවේ ජනතාවට පරිසර පද්ධති මගින් සපයන මෙම සේවාවල වටිනාකම පිළිබඳ අවබෝධයක් නොමැති වීම බොහෝ තිරසාර නොවන භූමි පරිහරණ ක්‍රම වලට සහ පරිසර විනාශයන්ට හේතු වේ. ජල සම්පාදන ක්‍රමයක් යටතේ ජලය මුදල් ගෙවා ලබා ගන්නේ නම් අප භාවිත කරන ජලයේ වටිනාකම අපි මුදලින් ගෙවමු. එහෙත් අප ආශ්වාස කරන වාතයේ ඇති ඔක්සිජන් වල වටිනාකම අපි මූල්‍ය වශයෙන් ගණනය නොකරමු. එමෙන්ම ගොවිනු තම වගාවේ පුෂ්ප පරාගනය කරන මැස්සන් වැනි කෘමීන් සිදුකරන පාරිසරික සේවාවේ මූල්‍ය අගය නොදනිති. එවැනි පරාගිකයින් නොමැති වීමට හා විය කෘත්‍රීම ලෙස කිරීමට සිදුවේ නම් ඒ සඳහා ගෙවන ශ්‍රම කුලිය මෙම පරාගන පාරිසරික සේවාවේ වටිනාකමට සමාන වේ.

එම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වූයේ ඉඩම් භාවිත කරන්නන්ට පාරිසරික සේවාවල මෙම සැබෑ වටිනාකම සහ ඒවායින් ගොවීන්ට ලැබෙන ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ අවබෝධය සහ දනුම ලබාදීමයි. පරිසර සේවා සඳහා ගෙවීමේ ක්‍රමවේදය යටතේ එම සේවාව ලබාගන්නා පුද්ගලයා හෝ ප්‍රතිලාභියා විසින් එම පාරිසරික සේවාව සපයන්නා වෙත එම සේවාව වඩාත් හොඳ කළමනාකරණයක් යටතේ ලබාදීම සඳහා මුදල් හෝ ද්‍රව්‍ය වශයෙන් ගෙවීමක් සිදුකරයි.

වාර්තාව මගින් පෙන්වා දෙන්නේ පරිසර සේවා සඳහා ගෙවීමේ ක්‍රමවේද ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා හැකියාවක් ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින බවයි. ඒ සඳහා සාර්ථක උදාහරණයක් ලෙස වාර්තාව මගින් ගංකුන කුඩා ජල විදුලි ව්‍යාපෘතිය පෙන්වා දෙන අතර මහනුවර, බදුල්ල සහ නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කවල ඊට සමාන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කළ හැකි බව ද පවසයි.

ගංකුන කුඩා ජලවිදුලි ව්‍යාපෘතිය කැලණි ගඟේ

පරාගනය යනු පරිසර පද්ධති මගින් ලබාදෙන ඉතා වටිනා සේවාවකි. එහෙත් බොහෝ ගොවීන් මෙම සේවාවේ මූල්‍ය වටිනාකම නොදනී.

©FAO

ප්‍රධාන අතු ගංගාවක් වන ගුරුගොඩ ඔයේ ඉහළ ජලාධාර ප්‍රදේශයේ පිහිටා ඇත. මෙම නව්‍ය මූල්‍ය ක්‍රමය යටතේ විදුලි බලාගාරයේ හිමිකරු විසින් ඔයේ ඉහළ ජලාධාර ප්‍රදේශයේ සිටින ගොවීන්ට සහ ප්‍රජාවට ඔවුන්ගේ ඉඩම් හොඳින් කළමනාකරණය කරගැනීම සහ ජලපෝෂක ප්‍රදේශ ප්‍රතිස්ථාපනය සඳහා මූල්‍යාධාර ලබාදෙනු ලැබේ. විදුලි බලාගාරයේ හිමිකරුට ප්‍රතිලාභ වශයෙන් අඩුණ්ඩ ජල සැපයුමක් ලැබීම සහ ජලයේ ගුණාත්මක බව ඉහළ යාම වැනි පාරිසරික සේවා ලැබේ.

රාජ්‍ය අය වැය නැවත වෙන් කිරීම

කෘෂි කර්මාන්තය සඳහා රජය මගින් අයවැයෙන් වෙන් කෙරෙන මුදල් වඩාත් පලදායී තිරසාර භූමි කළමනාකරණයට අදාළ වෙනත් අංශ වෙත යොමුකිරීම වාර්තාව මගින් දක්වන තවත් නව්‍ය මූල්‍ය ක්‍රමයකි. මෙහිදී අධ්‍යයනය ප්‍රධාන වශයෙන් යොමුවී ඇත්තේ ඒ වගාව සඳහා රජය මගින් ලබාදෙන පොහොර සහනාධාරය පිළිබඳවයි.

පොහොර සහනාධාරය හෝ අස්වනු වැඩිකිරීමට කෘෂිකර්මාන්තයේ යෙදවුම් සඳහා ලබාදෙන සහනාධාර මගින් ආර්ථිකයට සහ පරිසරයට ඇතිකරන සාධනීය සහ හිෂේධනීය බලපෑම් පිළිබඳ මීට පෙර සිදුකරන ලද අධ්‍යයන ගණනාවක් උපුටා දක්වන වාර්තාව පෙන්වා දෙන්නේ, එම සහනාධාරය ඒ සඳහා දරනු ලබන පිරිවැයට අනුව ප්‍රතිලාභ ලබා නොදෙන බව සහ තිරසාර නොවන බවයි.

වාර්තාව මෙම රාජ්‍ය අය වැය නැවත වෙන්කිරීමේ නව්‍ය මූල්‍ය ක්‍රමය පිළිබඳ ඉතා පුළුල් අර්ථයෙන් සලකා

බලයි. එහෙත් එම සහනාධාර වැඩසටහනට ආයතන රාශියක් සම්බන්ධ සංකීර්ණ වැඩසටහනක් වීම සහ එහි පවතින ව්‍යුහාත්මක බාධක හිසා විය වෙනස් කිරීම දුෂ්කර කටයුත්තක් වනු ඇති බව වාර්තාව පවසයි.

තිරසාර ප්‍රමිති

තිරසාර ප්‍රමිති යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ නිශ්පාදකයින්, වෙළෙඳුන් හෝ සේවා සම්පාදකයින් විසින් පාරිසරික හෝ සමාජ යහපත සඳහා අනුගමනය කළ යුතු යම් නීති හෝ මූලධර්මයන් ය. තිරසාර ප්‍රමිති කෘෂි නිශ්පාදන සඳහා ද යොදාගත හැකි අතර මේ වනවිටත් ඒවා කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක වේ.

සාධාරණ වෙළෙඳාම සඳහා වන සහතික (Fair trade certification) , යහපත් කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් (Good Agricultural Practice -GAP) සඳහා වන සහතික, කාබනික කෘෂි නිශ්පාදන සඳහා වන සහතික ඒ සඳහා උදාහරණ වේ. මෙකී සහතිකකරණය මගින් කෘෂි නිශ්පාදන වල ගුණාත්මක බව සහ ආරක්ෂිත බව සහතික කරන ගොවීන් හඳුනා ගැනේ.

කෘෂි පාරිසරික සංචාරක කර්මාන්තය

ගොවිබිම් වල ඇති සෞන්දර්යාත්මක වටිනාකමත් තිරසාර නොවන ක්‍රම යටතේ පවත්වාගෙන යන වගාබිම් මගින් පරිසරයට සිදුකරන හානියත් සැලකිල්ලට ගත්විට තිරසාර භූමි කළමනාකරණය සහ සංචාරක කර්මාන්තය ඒකාබද්ධ කිරීමේ විභවයක් පවතී. සංචාරක කර්මාන්තය ප්‍රධාන වශයෙන් පරිසරයේ සෞන්දර්යාත්මක වටිනාකම් සමග බැඳේ. ශ්‍රී ලංකාවේ මධ්‍යම කඳුකරයට ඇති ප්‍රධාන සංචාරක ආකර්ෂණය මෙම සෞන්දර්යාත්මක වටිනාකමයි.

වාර්තාව මගින් කුළුබඩු උද්‍යාන, තේ දලු නෙළීම සහ කාබනික ගොවිතැන වැනි කෘෂි සංචාරක අවස්ථා නව්‍ය මූල්‍ය ක්‍රම ලෙස යොදාගැනීමට ඇති හැකියාව පිළිබඳ පෙන්වා දෙයි. එමෙන්ම ගොවීන්ට සෘජුව හෝටල් සමග වෙළෙඳ පොළ සබඳතා ගොඩනගා ගැනීම තුළින් යහපත් කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් අනුගමනය කිරීමට ඔවුන් පෙළඹෙන බවත් හෝටල්වලට නැවුම් විලවළ සහ පලතුරු "ගොවිපොළෙන් මේසයට" සංකල්පය අනුව සැපයීමේ අවස්ථාව හිමිවන බවත් වාර්තාව පවසයි.

ආයතනික සමාජ වගකීම

සමාජ වගකීම් ව්‍යාපාරික ආයතන වලට ගෝලීය පුරවැසියකු මෙන්ම නොද දේශීය අසල්වැසියකු වීමට අවස්ථාව උදා කරයි. අඛණ්ඩතාව, පුළුල් වටිනාකම් සහ දිගුකාලීන ප්‍රවේශයන් මත පදනම්වන පැහැදිලි සමාජ වගකීම් පිළිබඳ උපායමාර්ගයක් සහිත ව්‍යාපාරයකට ව්‍යාපාරික ප්‍රතිලාභ හිමිවන අතරම එය සමාජයට සහ ගෝලීය පරිසරයට ද ප්‍රතිලාභ හිමිකර දෙයි. සමාජ වගකීම් අතරට ව්‍යාපාරික ක්‍රියාවලීන් යළි සකස් කිරීම මෙන්ම කෘෂිකර්මාන්තයේ තිරසාර භූමි කළමනාකරණ ක්‍රම ප්‍රවර්ධනය සඳහා යොමු වූ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා මූල්‍ය ප්‍රදාන ද ඇතුළත් වේ. ඒවා ප්‍රවර්ධනය මගින් තිරසාර භූමි කළමනාකරණයට ආයෝජන ලබාගැනීමේ හැකියාව වාර්තාව මගින් පෙන්වා දෙයි.

අවදානම් රක්ෂණ යෝජනාක්‍රම

අවදානම් රක්ෂණ යෝජනාක්‍රම වාර්තාව මගින් පෙන්වාදෙන තවත් නවය මූල්‍ය ක්‍රමයකි. මෙහි දී ආපදා අවදානම් රක්ෂණය මගින් දැඩි හියඟ, ජල ගැලීම් වැනි ආන්තික දේශගුණික තත්වයන් සහ ස්වභාවික විපත් මගින් වගාවන්ට ඇතිකරන අවදානම ආවරණය කිරීමට යෝජනා කරයි. එවැනි තත්වයක දී රක්ෂණ ආයතනය මගින් ගොවීන්ට ඇතිවන හානියෙන් කොටසක් ප්‍රතිපූරණය කෙරේ. එමගින් ගොවීන්ට අඛණ්ඩව තිරසාර භූමි කළමනාකරණ ක්‍රම පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය මූල්‍ය ශක්තිය ලබාදිය හැකිය.

පරිසර අවදානම් රක්ෂණ මගින් පරිසර දූෂණය වැනි අවදානම් මගින් ඇතිවන මූල්‍ය අවදානම් ආවරණය කරයි. එමෙන්ම ඒවා පරිසර ව්‍යසනයකදී කඩිනම් ප්‍රතිකර්ම ක්‍රියාවට නැඟීමට අවශ්‍ය සම්පත් ලබාදෙයි.

හරිත ණය

බැංකු හෝ මූල්‍ය ආයතන පරිසර ආරක්ෂණ සහ තිරසාර භූමි කළමනාකරණ කොන්දේසි යටතේ ණය ලබාදීම තවත් නව්‍ය මූල්‍ය ක්‍රමයක් ලෙස වාර්තාව යෝජනා කරයි. එවැනි නිර්ණායක හෝ කොන්දේසි දේශගුණික විපර්යාස වලට අනුහුරු වීම හෝ විශේෂිත යහපත් කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් සහතිකකරණය, වනාන්තර කළමනාකරණය වැනි විශේෂ අංශ යටතේ ක්‍රියාවට නැඟිය හැකි බව ද වාර්තාව පෙන්වා දෙයි.

©FAO/ Hemantha Arunasiri

වැනිලා වගාවේ කෘතීම පරාගනය; පරාගනය සඳහා මිනිස් ශ්‍රමය යොදවන්නේනම් ඒ සඳහා වැයවන මුදල එම පරිසර සේවාවේ මූල්‍ය වටිනාකම ලෙස සැලකිය හැක.

සපුගස් උල්පත

තිරසාර භූමි කළමනාකරණයේ සාර්ථක අත්දැකීමක්

© FAO/ M/A M. Fazal

බ දුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ බණ්ඩාරවෙල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ පිහිටි සපුගස් උල්පත ක්ෂුද්‍ර ජලපෝෂක ප්‍රදේශය කුඩා ගම් කිහිපයකින් සමන්විතය. එක්සත් ජාතීන්ගේ ආහාර සහ කෘෂිකර්ම සංවිධානයේ භාග්‍යයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 2018 දී මෙම ප්‍රදේශයේ ගොවීන් අතර තිරසාර භූමි කළමනාකරණ ක්‍රම ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් ආරම්භ කළේය. විහිදී ගෙවතු, චිලවළු වගා සහ කුඩා තේ වතු යන ඉඩම් පරිහරණ ක්‍රම තෝරා ගන්නා ලද අතර අදාළ ඉඩම්වලට ගැලපෙන තිරසාර භූමි කළමනාකරණ තාක්ෂණයන් සහ ප්‍රවේශයන්ද හඳුන්වා දෙන ලදී.

ප්‍රදේශයේ භූමිය දැඩි භාග්‍යයට ලක්වී ඇති බැවින් ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කමිටුව මගින් සපුගස් උල්පත ක්ෂුද්‍ර ජලපෝෂක ප්‍රදේශයේ ඉඩම් පුනරුත්ථාපනයට තෝරා ගැනුණි. එයට දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුවේ ද අනුමැතිය හිමිවිය. ඉන් අනතුරුව ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සහභාගිත්ව ක්‍රමවේදය යටතේ ජල පෝෂක ප්‍රදේශය සඳහා ඉඩම් පරිහරණ සැලසුමක් සකස් කෙරිණ .

ඉඩම් පරිහරණ ක්‍රම සහ භාග්‍යයේ ස්වභාව සැලකිල්ලට ගනිමින් ව්‍යාපෘතිය, අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන් සමග එකඟ තෝරාගත් ඉඩම් සඳහා තිරසාර භූමි කළමනාකරණ ක්‍රම හඳුන්වා දෙන ලදී.

එක් එක් ඉඩම සඳහා පිළියෙල කළ සැලසුමට අනුව සුදුසු පාංශු සංරක්ෂණ ක්‍රම, පාංශු සහ ජල දූෂණය වැළැක්වීමට පියවර සහ ඉඩම් වලට ගැලපෙන හෝග වගා

හඳුන්වා දෙන ලදී. ව්‍යාපෘතිය මගින් පාංශු සංරක්ෂණයට අවශ්‍ය මූල්‍ය ආධාර, පැළ , රෝපණ ද්‍රව්‍ය සහ අනෙකුත් ද්‍රව්‍යමය ආධාර ලබාදුන් අතර අදාළ රාජ්‍ය ආයතන විසින් අවශ්‍ය තාක්ෂණික උපදෙස් ලබාදෙන ලදී.

ගොවි පුහුණු පාසල්

2021 මාර්තු 25 දින සපුගස් උල්පත ගලයටකඳුර ගමේ ගෙවතු වගාව පිළිබඳ ගොවි පුහුණු පාසලක් පවත්වන ලදී. මෙය ගෙවතු වගාව පිළිබඳ මෙම ගමේ පැවැත්වූ පස්වන ගොවි පුහුණු පාසලයි. ව්‍යාපෘතිය මගින් ආරම්භ කරන ලද තිරසාර භූමි කළමනාකරණ වැඩසටහන් සාර්ථක වීමත් සමගම ගෙවතු වගාව පිළිබඳ වැඩසටහන් වලට ගොවීන්ගෙන්, විශේෂයෙන්ම කාන්තාවන්ගෙන්, විශාල ඉල්ලුමක් පවතී. මෙම ගොවි පුහුණු පාසලට කාන්තාවන් 22ක් සහභාගී වූහ . ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ සහ නිශ්පාදන සහකාර නිලධාරීන් විසින් ගොවි පුහුණු පාසල පවත්වන ලදී.

ප්‍රදේශයේ කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ සහ නිශ්පාදන සහකාර මංගලිකා කරුණාආරච්චිමහත්මිය පවසන්නේ , ගෙවතු වගා වැඩසටහනේදී කාන්තාවන් විශාල දායකත්වයක් දක්වන බවයි.

"ආහාර සුරක්ෂිතතාව සහතික කිරීම සඳහා රජය මගින් දිවයින පුරා ගෙවතු වගා වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කරනවා. විහිදීත් අපි ගෙවතු වගාව හා තිරසාර භූමි කළමනාකරණ ක්‍රම හඳුන්වා දීම සඳහා භාග්‍යයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය මගින් හඳුන්වා දුන් ප්‍රවේශයන් අනුගමනය කරනවා.

විශේෂයෙන්ම ව්‍යාපෘතිය මගින් හඳුන්වා දුන් ගොවි පුහුණු පාසල් විහිදී ඉතා හොඳ ප්‍රවේශයක්. ගොවි පුහුණු පාසල් පැවැත්වීම පිළිබඳ ව්‍යාපෘතිය අපිට හොඳ පුහුණුවක් ලබාදන්නා”, ඇය පැවසීය.

ඇය වැඩිදුරටත් පැවසුවේ, ව්‍යාපෘතිය මගින් පිළියෙල කරනලද ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම සපුරාස් උල්පත වසමට විශේෂ වාසි ගෙනදෙන බවයි.

“එහි සියලුම ඉඩම් කට්ටිවලට වෙන වෙනම ගොවිපොළ සැලසුම් දක්වන බැවින් බණ්ඩාරවෙල ප්‍රා.ලේ.කොට්ඨාසයට නව ව්‍යාපෘති හෝ රජයේ වැඩසටහන් පැමිණෙන විට සපුරාස් උල්පතට ප්‍රමුඛතාව ලැබෙනවා. මෙම සැලසුම නිසා අපිට පහසුවෙන් අදාළ ව්‍යාපෘතිවලට ගැලපෙන ප්‍රතිලාභීන් සහ සුදුසු ඉඩම් තෝරන්න පුළුවන්. අපගේ බොහෝ ප්‍රතිලාභීන්ට රජයේ වෙනත් ව්‍යාපෘතියක් මගින් වළවළ වගාව සඳහා ලබාදුන් ‘පොලී ටනලී වගා ගෘහ ලැබුණා”, ඇය පැවසීය.

භාග්‍යයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සමග සම්බන්ධව වළවළ , තේ සහ ගෙවතු වගාකළ ගොවීහු දැන් ඒවායින් අස්වනු සහ ආදායම් උපයති . ඔවුන්ගේ ගෙවතු වලින් පවුලේ පරිභෝජනයට සහ පෝෂණ අවශ්‍යතා සඳහා අවශ්‍ය වළවළ සහ පලතුරු සැපයේ .

මෙම සියලු වැඩසටහන්වල කාන්තාවන් ප්‍රමුඛතාවය ගන්නා අතර ගොවි පුහුණු පාසල් පැවැත්වීම සඳහා කාන්තාවන්ගෙන් ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් වේ.

සාර්ථක ගෙවිලියෝ

සුනිල්කා ලක්ෂ්මී

සුනිල්කා 2018 වසරේ දී ව්‍යාපෘතිය සමග සම්බන්ධ වූ අතර තිරසාර භූමි කළමනාකරණය පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන් වලට සහභාගී වේ. විහිදී ලබාගන්නා දැනුම යොදා ගනිමින් සහ තම ගෙවත්ත සඳහා පිළියෙල කරන සැලැස්මක් මත පදනම්ව ඇය සිය භාග්‍යයට පත් ඉඩම පුනරුත්ථාපනය කරයි.

“අපේ ගෙවත්ත බෑවුම් සහිත ඉඩමක් නිසා ඉතා දැඩි ලෙස බාදනයට ලක්ව තිබුණා. නිලධාරීන් විසින් නිර්දේශ කරන ලද සංරක්ෂණ ක්‍රම යොදා ගනිමින් අපි ගෙවත්ත හොඳින් සකස් කළා . ව්‍යාපෘතිය මගින් පලතුරු පැළ ලබා දුන්න. දැන් අපිට නිවසට අවශ්‍ය වළවළ සහ පලතුරු ගෙවත්තෙන් ලැබෙනවා. අතිරික්තය විකුණලා ආදායමකුත් ගන්නවා.ව්‍යාපෘතිය මගින් පවත්වන ගොවි පුහුණු පාසැල් හරහා නවීන කෘෂි තාක්ෂනය සහ දැනුම දැන් ගමට එනවා.”, ඇය පවසයි.

ඒ.එම්.පියන්තිකා සමන්මලී

ව්‍යාපෘතියේ සහය ඇතිව පියන්තිකා තම ගෙවත්තේ තේ සහ වළවළ වගා ආරම්භ කළාය. ප්‍රදේශයේ බොහෝ ඉඩම් ඉතා කුඩා ඉඩම් කට්ටි වන අතර පියන්තිකාට සාපේක්ෂව තරමක විශාල වනම්, අක්කර X

ක පමණ ඉඩමක් ඇත.

“මම ව්‍යාපෘතිය සමග සම්බන්ධ වන විට මගේ ඉඩම වගා නොකළ මුඩු බිමක් ලෙස බාදනයට ලක්වෙමින් පැවතුණා . ව්‍යාපෘතියේ නිලධාරීන් ඉඩමේ ඇති වටිනාකමත් ප්‍රදේශයේ පවතින දේශගුණික තත්වයේ වාසියත් අනුව එය තේ සහ වළවළ වගාවට ඉතා යෝග්‍ය බවත් පෙන්වා දුන්නා. මම ඉඩමේ කොටසක තේ වගා කර තවත් කොටසක වළවළ වගා කළා. මම දැන් වගා දෙකෙන්ම ආදායම් උපයනවා. ව්‍යාපෘතිය මගින් ලබාදුන් දොඩම් සහ දෙළුම් පැළ දැන් පල දරනවා” ඇය පවසයි.

එච්.එම්.අනුලාවතී

අනුලාවතී සහ ඇගේ දියණිය වාමිණී අංජුලා භාග්‍යයට ලක්ව නොසලකා හැර තිබූ තම ගෙවත්ත ඉතා සාර්ථකව සංවර්ධනය කර ඇත.

“ව්‍යාපෘතිය අපිට අපේ ඉඩම් සංවර්ධනය කර ඒවායෙන් ආදායමක් උපයා ගැනීමට සහය ලබා දුන්න. මම ව්‍යාපෘතියට සම්බන්ධ වෙලා ගොවීන් සඳහා පවත්වනු සියලු පුහුණු වැඩසටහන් වලට සහභාගී වුණා . මට මගේ ඉඩමට සැලසුමක් ලැබුණා . තේ වගාවක් සඳහා ඉඩම යෝග්‍ය බව විමසින් පෙන්වා දී තිබුණ. මම අක්කර කාලක තේ වගාවක් ආරම්භ කළා. ව්‍යාපෘතිය පාංශු සංරක්ෂණයට අවශ්‍ය මුදල් සහ අතුරු වගා ලෙස දොඩම් සහ දෙළුම් පැළ ලබා දුන්න. කුඩා තේවතු සංවර්ධන අධිකාරිය තේ පැළ සහ තාක්ෂණික උපදෙස් ලබාදුන්න. අද මම තේ වලින් සහ දොඩම් වලින් ආදායමක් උපයනවා. ඉඩමේ කොටසක අපි වළවළ වගා කරනවා. ඉන් පවුලේ පරිභෝජනයටත් අතිරික්තය විකුණා ආදායමක් ලැබීමටත් අපිට හැකිවී තියනවා” ඇය පවසයි.

එච්.එම්.ලීලාවතී

ලීලාවතී යනු ඉතා සාර්ථක ආර්ථික ගෙවත්තක් පාලනය කරන්නියකි. ආර්ථික ගෙවත්තක් යනු තරමක විශාල සහ පවුලේ පරිභෝජනයෙන් ඔබ්බට ගොස් අතිරික්ත නිශ්පාදන අලෙවිය සඳහා යොමුවූ ගෙවත්තකි. ව්‍යාපෘතිය සෑම විටම ආර්ථික ගෙවතු වගාව සඳහා යොමු වීමට කාන්තාවන් උනන්දු කරයි.

“අපි වළවළ වගාවෙන් හොඳ ආදායමක් ලබනවා. අපි අපේ ගෙවත්ත හෝ සොබා දහම දායාද කළ වළවළ වගාවට ඉතා යෝග්‍ය දේශගුණය භාවිතයට ගත්තේ නෑ. එහෙත් දැන් කාන්තාවන් විශාල පිරිසක් පුනරුත්ථාපනය කරන ලද සිය ඉඩම්වල වළවළ වගාකර ඉතා හොඳ ආදායමක් ලබනවා” යැයි ඇය පවසයි.

“මෙම පසන් දේශගුණයන් දොඩම් වගාවට ඉතා යෝග්‍යයි. ව්‍යාපෘතිය මගින් දොඩම් සහ දෙළුම් පැළ විශාල ප්‍රමාණයක් ප්‍රතිලාභීන්ට ලබාදුන්නා. දැන් එම ගස් පලදරනවා. අපි සාමූහිකව විශාල දොඩම් ප්‍රමාණයක් නිපදවනවා. දැන් අපි එම අස්වැන්න වඩාත් ඉහළ මිලකට විකිණීමටත් දොඩම් වගාව තවදුරටත් ව්‍යාප්ත කිරීමටත් ඇති හැකියාව පිළිබඳව සොයා බලනවා, ”ඇය පවසයි.

තිරසාර භූමි කළමනාකරණයේ ප්‍රතිලාභ ලබන පඹදෙණියේ ගොවියෝ

©FAO/M.A.M. Fazal

ශ්‍රියානි ගුණසේකර

මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ දොළඹ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ පඹදෙණිය ග්‍රාමය තිරසාර භූමි කළමනාකරණය තුළින් සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලැබූ ගොවීන් රැස් සිටින ආදර්ශ ගම්මානයක් ලෙස හැඳින්විය හැකිය.

දැඩි ලෙස භායනයට ලක් වූ භූමියක් සහිත පඹදෙණිය ගම්මානයෙහි කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය සඳහා වැඩසටහන් රැසක් දියත් කිරීමට එක්සත් ජාතීන්ගේ ආහාර සහ කෘෂිකර්ම සංවිධානයේ භායනයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය මඟින් කටයුතු කරන ලදී. ඒ 2018 වසරේදී ය. භායනයට පත් කුඩා හෝ ඉඩම් සහ ගෙවතු මෙහිදී ප්‍රධාන වශයෙන් ව්‍යාපෘතියේ අවධානයට යොමු විය.

ශ්‍රියානි ගුණසේකර ව්‍යාපෘතියේ ක්‍රියාකාරී ප්‍රතිලාභිනියකි. ඇය ව්‍යාපෘතියට සම්බන්ධ වී එහි පුහුණු හා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් වලදී ලැබුණු උපදෙස් අනුව තම ගෙවත්ත සංවර්ධනය කර ගත්තාය. ඇයට පර්චස් 15 ක පමණ කුඩා ඉඩමක් ඇති අතර ඇය එහි පවුලේ පරිභෝජනයට අවශ්‍ය වීළවළු, පලතුරු සහ වෙනත් භෝග වගාකරයි. ඒ අතර ඇය කුඩා වැනිලා වගාවක් ද සාර්ථකව කරගෙන යයි.

"ගෙවතු වගාවෙන් නිවෙසේ පරිභෝජනයට අවශ්‍ය වීළවළු හා පලතුරු ලැබෙනවා. ඒක පවුලේ ආර්ථිකයට ලොකු ශක්තියක්. මම වැනිලා වගාව ගැන කිසිවක් දැන සිටියේ නෑ. ව්‍යාපෘතියට සම්බන්ධ වූ පසුව ඒ පිළිබඳ අපිට හොඳ පුහුණුවක් ලැබුණා. දැන් මම වැනිලා වගාව පිළිබඳ හොඳින් දන්නවා. වගාවෙන් තවමත් ආදායමක ලැබුණේ නැතත් ඉදිරියේ දී හොඳ ආදායමක් ලැබෙන බව විශ්වාසයි", ඇය පවසයි.

ශ්‍රියානි තම ගෙවත්තේ තිරසාර භූමි කළමනාකරණ තාක්ෂණයන්, විශේෂයෙන්ම පාංශු සංරක්ෂණ ක්‍රම යොදාගෙන ඇත. වියළි කොළ, ලී කුඩු, පිදුරු වැනි දෑ වසුන් ලෙස වගාවට යොදාගෙන ඇත. ශ්‍රියානි ඇතුළු පඹදෙණියේ අනෙකුත් වැනිලා වගාකරුවන් ද නියතයෙන් තම වගාව ආරක්ෂාකර ගැනීම සඳහා දැඩි වෙහෙසක් ගනිති. පල නිඟය ඔවුන් මුහුණදෙන බරපතල ගැටලුවකි. තිරසාර භූමි කළමනාකරණ ක්‍රම යොදාගැනීම නිසා තම ගෙවත්තේ පැළ වෙනදාට වඩා හොඳින් නියතයට ඔරොත්තු දෙන බව ඇය පවසයි.

ගෙවතු වගාවල තිරසාර භූමි කළමනාකරණයට ගොවි පුහුණු පාසලේ

පුහුණු වැඩසටහනට සහභාගී වූ නිලධාරීන් සහ සම්පත් දායකයින්

විකිසත් ජාතීන්ගේ ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානයේ භාගයනට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය මගින් බදුල්ල සහ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කවල ගෙවතු සඳහා තිරසාර භූමි කළමනාකරණ ක්‍රමවේද හඳුන්වාදීමට වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කර ඇත.

මෙම වැඩසටහන යටතේ ගෙවතු වගාව පිලිබඳ ගොවීන් දැනුවත් කිරීමට ගොවි පුහුණු පාසලේ පැවැත්වීම සඳහා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සහ ගොවිපන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන් පුහුණු කරනු ලැබේ.

ඒ අනුව 2020 දෙසැම්බර් 19, 20 සහ 21 දිනවල බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ගොවිපන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ සහ නිෂ්පාදන සහකාර නිලධාරීන් සඳහා පුහුණු සැසිවාර තුනක් පවත්වන ලදී. පවතින කොවිඩ් වසංගත තත්වය හේතුවෙන් පුහුණු සැසිවාර සඳහා නිලධාරීන් අටදෙනෙකු පමණ වන කුඩා කණ්ඩායම් සම්බන්ධ කරගන්නා ලදී. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ කෘෂිකර්ම උපදේශක නිලධාරීන් විසින් මෙම පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා තාක්ෂණික උපදෙස් ලබාදෙන ලදී.

මෙම පුහුණු කරන ලද කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ සහ

නිෂ්පාදන සහකාර නිලධාරීන් විසින් ගෙවතු වගාව පිලිබඳ ගොවීන් දැනුවත් කිරීමේ ගොවිපුහුණු පාසලේ පවත්වනු ඇත. ඒ සඳහා අදාළ කොට්ඨාශය ධාර කෘෂිකර්ම උපදේශක වරයා විසින් තාක්ෂණික දැනුම ලබාදෙනු ඇත. ගොවිපන සංවර්ධන පාර්තමේන්තුව මගින් ගෙවතුවගා වැඩසටහන් කිහිපයක් දිවයිනේ සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම ක්‍රියාත්මක කරයි. මෙම රජයේ වැඩසටහනට සහය ලබා දෙමින් 'භාගයනට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය' ගෙවතු සඳහා තිරසාර භූමි කළමනාකරණ ක්‍රම හඳුන්වාදීමට උත්සාහ ගනී.

ගෙවතු වගාව ශ්‍රී ලංකාවේ වත් ප්‍රධාන ආහාර නිෂ්පාදන ක්‍රමයක් වන අතර එමගින් ආහාර අතින් ස්වයංපෝෂිත වීම, පෝෂණය සහ ආහාර සුරක්ෂිතතාවය අපේක්ෂා කරයි. විය තිරසාර ආහාර නිෂ්පාදන ක්‍රමයක්වන අතර ලංකාවේ පැරණිම සහ ප්‍රධානතම ඉඩම් පරිහරණ ක්‍රමයක් ලෙස ද හඳුනාගනී. අධ්‍යයනයන්ට අනුව 1995 දී ශ්‍රී ලංකාවේ ගෙවතු ප්‍රමාණය දිවයිනේ මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් සියයට 13.1 පමණ වූවට වඩා පෙන්නා දෙයි. එමෙන්ම මධ්‍ය කඳුකරයේ ගෙවතු ඉඩම් ඉතා දැඩි ලෙස භාගයනට පත්වී තිබේ.

ගැප් සහතිකකරණය

තිරසාර භූමි කළමනාකරණයේ සාර්ථක ප්‍රවේශයක්

©FAO/ Hemantha Arunasiri

විකිල්ලගස්කඩ පිහිටි කාර්ගිල්ස් මිලදීගැනීමේ මධ්‍යස්ථානය ගැප් සහතිකලත් එළවලු වලට ඉහළ මිලක් ගෙවයි

නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ හඟුරන්කොත ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ පිහිටි බලගොල්ල ගම් මෙරට වළවළ නිශ්පාදනයේ සැලකිය යුතු පංගුවකට දායක වේ. මධ්‍ය කඳුකරයේ නැගෙනහිර බෑවුමේ පිහිටි බලගොල්ල වළවළ වගාවට උචිත දේශගුණයකින් සහ සරසාර පසකින් යුක්තය.

කෙසේ වෙතත් වියළි දේශගුණික තත්වයන් බෑවුම් සහිත භූමියන් ගොවීන්ට ඇති ප්‍රධාන අභියෝග වේ. ගොවීන්ගෙන් බහුතරයක් ප්‍රධාන වශයෙන් ඔක්තෝබර් සිට ජනවාරි අතර කාලයේ ලැබෙන ඊසානදිග මෝසම් වර්ෂාවෙන් වක් වගා කන්නයක් පමණක් ගොවිතැන් කරති. ස්වභාව ධර්මය විසින් ඇතිකළ අභියෝග වලට අමතරව ඔවුන්ගේම තිරසාර නොවන වගා ක්‍රම විසින් ද ඔවුන්ට අභියෝග විල්ලකර ඇත. දැඩි බෑවුම් සහිත ඉඩම් තිරසාර නොවන ආකාරයෙන් ජීර්ණ කාලයක් භාවිත කිරීම සහ ගංගාවල සංවේදී ජල පෝෂක ප්‍රදේශවල වන රක්ෂිත විනාශ කිරීම නිසා ඔවුහු මේ වනවිට වගාව සඳහා අවශ්‍ය ජලය නොමැතිව වක් වගා කන්නයකට පමණක් සීමාවී පීඩා විඳිති.

මෙම ප්‍රදේශ මහවැලි ගඟේ සංවේදීම ජල පෝෂක ,ප්‍රදේශ වලට අයත්වන අතර ප්‍රදේශය හරහා ගලා බසිනා සියලු ගංගා හා දිය කඳුරු සෘජුවම වික්ටෝරියා හෝ රන්දෙණිගල ජලාශ වලට වක්වේ. විධිවිධාන මෙම ප්‍රදේශයේ සිදුවන භූමි භාගනය හේතුවෙන් ජලාශවල රොන්මඩ

තැන්පත් වී, ඒවායේ ධාරිතාවය අඩුවේ.

ප්‍රදේශයේ භූමි භාගනයේ දක්නට ලැබෙන බරපතළ සවනාවයන්, ඒවා විසින් ආර්ථිකයට සහ පරිසරයට ඇතිකරන බලපෑමක් ප්‍රදේශයේ ගොවීන් මුහුණ දෙන විවිධ දුෂ්කරතාන් සැලකිල්ලට ගනිමින් චක්සන් ජාතීන්ගේ ආහාර සහ කෘෂිකර්ම සංවිධානයේ භාගනයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය හඟුරන්කොත ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ භාගනයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් සඳහා තිරසාර භූමි කළමනාකරණ ක්‍රම හඳුන්වා දෙන ලදී.

මෙහිදී ව්‍යාපෘතිය විසින් ප්‍රධාන වශයෙන් වළවළ වගාවේ තිරසාර භූමි කළමනාකරණය පිළිබඳ අවධානය යොමුකරන ලදී. ඒ සඳහා වෙළෙඳ පොළ පදනම් කරගත් යනපත් කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් (ගැප්) -Good Agriculture Practices (GAP)- ප්‍රවේශය යෝජාගන්නා ලදී.

ගැප් ප්‍රවේශය තිරසාර භූමි කළමනාකරණය සඳහා ඉතා සාර්ථක නව්‍ය මූල්‍ය සම්පාදන ක්‍රමයක් බවද ව්‍යාපෘතිය මගින් හඳුනාගෙන ඇත. ව්‍යාපෘතිය මෙහිදී කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සහ කාර්ගිල්ස් ලංකා සමාගම සමග එක්ව හඟුරන්කොත ඇතුළු මධ්‍යම කඳුකරයේ ප්‍රදේශ ගණනාවක කටයුතු කරයි. එමගින් ව්‍යාපෘතිය , තිරසාර භූමි කළමනාකරණය සඳහා රාජ්‍ය -පෞද්ගලික අංශවල ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශය ශක්තිමත් කිරීම ද අරමුණු කරයි.

කෘෂිකර්මාන්තය නවීකරණය තුළින් තිරසාර භූමි කළමනාකරණයේ සාර්ථක අත්දැකීම්

FAO/ Hemantha Arunasiri

වන්දිකා සහ නිශාන්ති

වන්දිකා කුමාරි (49) සහ නිශාන්ති නිශ්ශංක (44) යනු එක්සත් ජාතීන්ගේ ආහාර සහ කෘෂිකර්ම සංවිධානයේ භාගයන්ට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රතිලාභීන් දෙදෙනෙකි. ව්‍යාපෘතිය සමග සම්බන්ධව ඔවුහු සිය චිලවළු වගාව නවීකරණය කරගනිමින් තම ආදායමත් සමාජ ආර්ථික තත්වයත් ඉහළ නංවා ගැනීමට සමත්වී සිටිති .

ව්‍යාපෘතියට සම්බන්ධ වීමට පෙර ඔවුහු ඊසානදිග මෝසම් වැසි මගින් වසරට එක් කන්නයක් පමණක් වගාකළ සාම්ප්‍රදායික ගොවිතැන වූහ . අනෙක් බොහෝ සාම්ප්‍රදායික ගොවීන්ට මෙන්ම ඔවුන්ට ද ගොවිතැන ලාභදායී ව්‍යාපාරයක් නොවීය. දැඩි නියඟය වැනි ආන්තික දේශගුණික තත්වයන් මෙන්ම චිලවළු වෙළෙඳ පොළෙහි සිදුවන උච්චාවචනයන් සහ භාගයන්ට ලක්වූ ඉඩම්, අඩු පලදායීතාවය, ඉහළ නිෂ්පාදන වියදම වැනි සාධක ඔවුන්ගේ වගාවේ අස්වැන්නටත් ඉන් ලබන ආදායමටත් ඔවුන්ගේ ජීවිතවලටත් බලපෑම් ඇති කළේය.

වන්දිකා සහ නිශාන්ති 2018 දී ව්‍යාපෘතිය සමග සම්බන්ධ වූහ. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සහ කාර්මිල්ස් ලංකා සමාගමේ සහය ඇතිව ඔවුහු හවුල් වගා ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කළහ . ව්‍යාපෘතිය මගින් සංවිධානය කරන ලද පුහුණු සහ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් වලට සහභාගී වීමෙන් අනතුරුව ඔවුහු අක්කර 1/2 ක ඉඩමක ප්‍රදේශයේ ප්‍රථම නවීන චිලවළු ගොවිපොළ ආරම්භ කළහ.

“කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් මෙම ව්‍යාපාරය ආරම්භ කිරීමට අප උනන්දු කළා. මෙමගින් වැඩි අස්වැන්නක් සහ ආදායමක් ලබාගත හැකි බවට ඔවුන් අපිට සහතික වුණා. අපි බිම් සැකසීම සඳහා මුදල් යෙදවුවා. කාර්මිල්ස් සමාගම නවීනතම බින්දු ජලසම්පාදන පද්ධතියක් සහ රු.175 000 ක සහන ණයක් ලබා දුන්නා. අපි මුලින්ම

ගොවීන් 12 දෙනෙකුගෙන් ගොවි සංවිධානයක් ආරම්භ කර විකිනෙකා සහයෝගයෙන් මෙම වගාවන් ආරම්භ කළා” යැයි වන්දිකා කුමාරි පවසයි.

බින්දු ජලසම්පාදන පද්ධතිය තමන් විතෙක් ගොවිතැන්දී මුහුණදුන් ජල ගැටලුවට විසඳුම් ලබාදුන් බවත් ඒ අනුව දැන් වසරකට කන්න 3ක් හෝ 4ක් වගාකරන බවත් ඔවුහු පවසති. පොහොර යෙදීම ද බින්දු ජලසම්පාදන ක්‍රමය ඔස්සේම සිදුකෙරේ . එමගින් රසායනික පොහොර භාවිතය ඉතා විශාල වශයෙන් අඩුවී ඇත. භාගයන්ට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය මගින් වගා බිම වටා ආවරණය කිරීමට කැමිණිට සහ පළිහෝධ වලට ප්‍රතිරෝධී දැලක් ලබාදී ඇති අතර එමගින් වගාවට යොදන කෘමි සහ පළිහෝධ නාශක ප්‍රමාණය අඩුකරයි.

“ජලාස්ථික් වසුන් භාවිත කිරීම නිසා ශ්‍රම වියදම විශාල වශයෙන් අඩු වුණා. එමගින් නැවත බිම් සැකසීමකින් තොරව එකම පාත්තිවල කන්න කිහිපයක් වගාකළ හැකියි. වල් මර්දනය වැනි කාර්යයන් අවශ්‍ය නොවන නිසා වගාවේ වැඩ පහසුයි. අපිට ඉවුම්පිහුම්, රෙදි සේදීම, ළමයිනිගේ අධ්‍යාපන වැඩට සහය වීම වැනි ගේදොර වැඩකටයුතු කරගන්න කාලය ඉතිරි වෙනවා. දැන් අපිට ගොවිතැන කැමැත්තෙන් කරන වැදගත් රස්සාවක්” වන්දිකා පවසයි.

ඔවුන් තම ගොවිපොළේ මෑකරල් වගාකර ඇති අතර මේවනවිට වෙළෙඳ පොළේ පවතින චිලවලු නිගය නිසා ඉහළ මිලක් සහ ආදායමක් ලැබේ . චිලඹෙන උත්සව සමයේ මිල තවත් ඉහළ යා හැකි බව පවසයි. මෝසම් වැසි සමය නිමාවීමත් සමගම බොහෝ සාම්ප්‍රදායික ගොවීන් වගාව අත්හැර ඇත. එහෙත් ගැප් සහතික ලත් සියලු ගොවීන් තම නවීන වගා බිම්වල අඛණ්ඩව වගා කරයි.

ධම්මික ජයසේකර

කරල්ලියද්ද වළවල සහ පලතුරු අපනයනකරුවන්ගේ සංගමයේ සභාපති ධම්මික ජයසේකර පවසන්නේ, ගැස් සහතික ලත් ගොවීන් තම නිෂ්පාදන වලට ඉහළ මිලක් ලබාගන්නා බවයි. ගැස් සහතිකය මගින් වම නිෂ්පාදනවල ගුණාත්මක බවත්, පරිසර හිතකාමීව සහ සමාජ වගකීම් සහිතව නිපදවන බවත් ආර්ථික වශයෙන් ලාභදායී බවත් සහතික කෙරේ. භායනසටපත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය ගොවීන් ගැස් වැඩසටහනට සම්බන්ධ කරනවා. ගොවි පුහුණු පාසැල් ඉතා සාර්ථකව ගැස් වැඩසටහනට යොදාගන්නවා. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ කෘෂිකර්ම උපදේශකවරු ගොවීන් සමග සමීපව සම්බන්ධ වෙමින් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ සෑම අවස්ථාවකදීම ගැස් මූලධර්ම ක්‍රියාවට නගන බවට තහවුරු කරති. එමෙන්ම කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සහ කාර්ගිල්ස් සමාගම ගොවීන් වෙළෙඳ පොළ සමග සම්බන්ධ කර අතරමැදියන්ගේ සුරකෂමෙන් මුදාගන්නා බවත් ජයසේකර පවසයි.

FAO/ Hemantha Arunasiri

“අපි මෙම වැඩසටහන ආරම්භ කළේ අපනයනය සඳහා කරවීම වගාකිරීමෙන්. එය ඉතා සාර්ථක වුණා. ගොවීන්ට ඉතා ඉහළ මිලක් ලැබුණා. අපි දිනපතා කටුභායක ගුවන් තොටුපොළේ සිටින අපනයනකරුවෙකුට කරවීම කි.ග්‍රෑම් 1000 ක් පමණ සැපයුවා. 2020 කොවිඩ් 19 වසංගතය ව්‍යාප්තියත් සමග එය අවසන් වුණා. අපි එය නැවත ආරම්භ කිරීමට උත්සාහ ගන්නවා.” ජයසේකර පවසයි.

කාර්ගිල්ස් සමාගම මගින් රිකිල්ලගස්කඩ ප්‍රදේශයේ මිලදීගැනීමේ මධ්‍යස්ථානයක් ආරම්භ කර ඇති අතර එහිදී ගැස් සහතික ලත් වළවළ වැඩි මිලකට මිලදී ගැනේ. එය කි.මී. 16 ක් දුරින් පිහිටා ඇති බැවින් අධිකාරිගම ප්‍රදේශයේ තවත් මධ්‍යස්ථානයක් ආරම්භ කිරීමට තම සංගමය කටයුතු කරන බව ඔහු පවසයි. එමගින් ගැස් වැඩසටහන තවදුරටත් ව්‍යාප්ත කිරීම ඔවුන්ගේ අපේක්ෂාවයි.

“දැන් ගැස් සහතික ලත් ගොවීන් 32 ක් අප සංගමය සමග ඉන්නවා. සාමාජිකයින් ඔවුන් අලෙවිකරන වළවල කි.ග්‍රෑම්1කින් රු.2 ක මුදලක් සංගමයට ලබාදෙනවා. දැන් සංගමයේ මූල්‍ය තත්වය ශක්තිමත් වෙමින් පවතිනවා. ගොවීන් මුහුණදෙන ගැටලු වලට විසඳුම් සොයාගැනීමට මෙම අරමුදල යොදාගන්නවා. අපි අපේ ගැටලු විසඳා ගැනීමට රාජ්‍ය අංශය සහ අනෙකුත් ව්‍යාපෘති සමග කටයුතු කරනවා. මේ වනවිට අපි ගොවීන්ට නළ ලිං ලබාදීමට පියවර ගනිමින් ඉන්නවා” ජයසේකර පවසයි.

ජයසේකර වැඩි දුරටත් පවසන්නේ තරුණ ප්‍රජාව කෘෂිකර්මාන්තයට ආකර්ෂණය කර ගැනීමට ඇති එකම මාර්ගය කෘෂිකර්මාන්තය නවීකරණය කිරීම බවයි.

“එය ලාභදායී විය යුතුයි. ඒ වගේම පීඩාකාරී වෘත්තීයක් නොවිය යුතුයි. ගැස් වැඩසටහනට තරුණ ගොවීන් ආකර්ෂණය කරගැනීමෙන් අපි මෙය ඔප්පුකර පෙන්වා තිබෙනවා. අපි තරුණ ගොවි සමාජයක් පිහිටුවා තිබෙනවා. නව තේග සහ නව වගා ක්‍රම පිළිබඳ අධ්‍යයනය කරනවා” ජයසේකර පෙන්වා දෙයි.

ජයසේකර නව අත්හදාබැලීම් කරන නූතන ගොවියෙකි. යුරෝපීය වීඩියෝ වැඩසටහන් මගින් අධ්‍යයනය කරමින් ඔහු, ආරක්ෂිත ගෘහ තුළ වැනිලා වගාවක් අත්හදා බලයි.

“මෙම පාලිත පරිසර තත්වයන් තුළ වසර පුරාම වැනිලා අස්වනු ලබාගැනීමේ හැකියාව තිබෙනවා. සාමාන්‍යයෙන් වැනිලා පල දරන්නේ වසරකට එක් වරක් පමණයි” ඔහු පවසයි. ඔහු ආරක්ෂිත ගෘහ තුළ මෙම වියළි දේශගුණික තත්වයට ආගන්තුක ස්ට්‍රෝබෙරි වගාවක් ද සාර්ථකව සිදුකරයි.

ප්‍රණීත් හේරත්

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ කෘෂි ව්‍යාප්ත අංශයේ කෘෂිකර්ම උපදේශක ප්‍රණීත් හේරත්, නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ ගැස් වැඩසටහනේ සම්බන්ධීකාරක ලෙස කටයුතු කරයි. ඔහු පවසන්නේ, දිස්ත්‍රික්කයේ ලියාපදිංචි ගැස් සහතික ලත් ගොවීන් වැඩිම පිරිසක් සිටින්නේ හඟුරන්කොත ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ බවයි.

FAO/ Hemantha Arunasiri

“අපිට ඉතා හොඳ ගොවීන් කණ්ඩායමක් ලෙස ඉන්නවා. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව ගොවීන්ට අවශ්‍ය තාක්ෂණික දැනුම ලබාදෙමින් ඔවුන් සිය නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී ගැස් මූලධර්ම අනුගමනය කරනබවට සහතික කරනවා. භායනසට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය තීරසාර භූමි කළමනාකරණ ක්‍රම යොදාගනිමින් ගොවීන්ගේ ඉඩම් පුනරුත්ථාපනයට අවශ්‍ය තාක්ෂණික දැනුම සහ අරමුදල් සපයනවා. කාර්ගිල්ස් ලංකා සමාගම ගොවීන්ට නවීන තාක්ෂණය ලබාදෙන අතර ගොවීන්ගේ ගැස් සහතික ලත් නිෂ්පාදන ඉහළ මිලකට මිලදී ගන්නවා” ඔහු පවසයි.

ගැස් වැඩසටහන මගින් ගොවීන්ට හොඳ වෙළෙඳ පොළක් ලබා දී ඇති බවත් මේ සියලු කරුණු අනුව ගොවිතැන ඔවුන්ට ලාභදායී ව්‍යාපාරයක් බවට පත්වී ඇති බවත් ඔහු පෙන්වාදෙයි.

“ඔවුන් දැන් අක්කර V ක ඉඩමකින් කන්නයකට රු.500 000 පමණ ලාභයක් උපයනවා. දැන් මෙම ප්‍රදේශය ගැස් වැඩසටහන සඳහා ආදර්ශනයක් ලෙස යොදා ගැනෙනවා. වැඩසටහන සමග සම්බන්ධ වන ගොවීන් ස්වේච්ඡාවෙන්ම වාර්ෂිකව ඔවුන්ගේ ගැස් සහතිකය අලුත්කර ගනිමින් දිගටම වැඩසටහන තුළ රැසෙන්නවා. ඔවුන්ගේ ජීවන තත්වය ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වන බව අපිට පැහැදිලිවම පෙනවා. එය අපිට සතුටක්” ඔහු පවසයි.

නුවන්ත කසුන්

කාර්ගිල්ස් ලංකා සමාගමේ කෘෂිකර්ම නිලධාරී නුවන්ත කසුන් පවසන්නේ, ගොවීන් විශාල පිරිසක් ගැස් වැඩසටහනට සම්බන්ධ වීමට උනන්දුවක් දක්වන බවයි.

FAO/ Hemantha Arunasiri

“ගොවීන්ගෙන් අපිට ඉල්ලීම් ලැබෙනවා. අපි ඔවුන් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට යොමුකරනවා. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව ඔවුන් පුහුණු කර ගැස් සහතික ලබාදෙනවා. අපි ඔවුන්ගේ වගා බිම්වල බින්දු පල සම්පාදන කට්ටල සවිකරනවා. අපි ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදන වැඩි මිලකට මිලදී ගන්නවා” ඔහු පවසයි.

කාන්තාවන් නායකත්වය ගත් පඹදෙණියේ කුඩා තේවතු වල තිරසාර භූමි කළමනාකරණය

©FAO, M.A.M. Fazal

පුෂ්පා රංජනී තේ වගාවේ තිරසාර භූමි කළමනාකරණයෙන් සාර්ථක ප්‍රතිපල ලබන ගෙවිලියකි

ශ්‍රී ලංකාවේ පළමු සහ දෙවන විශාලතම අපනයන කර්මාන්ත දෙක වන ඇඟලුම් සහ තේ ප්‍රධාන වශයෙන් කාන්තා ශ්‍රමය මත පදනම් වේ. තේ කර්මාන්තයේ තේ දල හෙළීම ප්‍රධාන වශයෙන්ම කාන්තාවන් අතින් සිදුවන අතර එය වතු අංශයේ මෙන්ම කුඩා තේවතු ක්ෂේත්‍රයට ද පොදුය.

කුඩා තේවතු අංශය මෙරට සමස්ත තේ නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 75 කට දායක වේ. කුඩා තේවතු අංශයේ කාන්තා සහභාගිත්වය සහ කාන්තාවන් දරන වගකීම තේ දල හෙළීමට පමණක් සීමා නොවන අතර එය වතු අංශයේ කාන්තා දායකත්වයට වඩා වැඩිය.

දල හෙළීම පමණක් නොව දුර්වල ලෙස කළමනාකරණය කරන කුඩා තේ ඉඩම්වල සියලු වගකීම් බොහෝවිට දරන්නේ කාන්තාවන්ය. මක්නිසාද යත් ඒවායින් ලැබෙන සුළු ආදායම පිරිමින්ට ඒ සඳහා කැපවීමට තරම් ප්‍රමාණවත් නොවන බැවිනි. මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ දොළඹ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ පඹදෙණිය මේ සඳහා හොඳම උදාහරණයකි.

පඹදෙණියේ කුඩා තේවතු වල තිරසාර භූමි කළමනාකරණය මුළුමනින්ම පාහේ සිදුකරන්නේ කාන්තාවන්ගේ ප්‍රධානත්වයෙනි. ඒ සඳහා කොට්ඨාසයේ ගෙවතු වගාව සඳහා පිහිටුවා ඇති කාන්තා ගොවි සංවිධානය මූලිකත්වය ගෙන ඇත. එක්සත් ජාතීන්ගේ ආහාර සහ කෘෂිකර්ම සංවිධානයේ භාග්‍යයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය තිරසාර භූමි කළමනාකරණ ක්‍රම මගින් ඒ ප්‍රදේශයේ භාග්‍යයට ලක්වූ ගෙවතු සහ තේ ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය සඳහා ගොවීන්

පුහුණු කිරීම සහ යොමුකිරීම සඳහා වැඩසටහන් රැසක් ක්‍රියාත්මක කරන අතර ඒවාහි නියෝජනය වන බහුතරය කාන්තාවෝ වෙති.

ව්‍යාපෘතිය සමග සම්බන්ධ වූ බොහෝ කාන්තාවන් ඔවුන්ගේ ආදායම් ඉහළ නංවා ගැනීමට සමත්ව සිටිති. තේ ශ්‍රී ලංකාවේ දෙවන විශාලතම අපනයන කර්මාන්තය වුවද තේ වගාව සඳහා ගොවීන්ගේ යොමුවීම සහ ඒ සඳහා ආයෝජනය ක්‍රමයෙන් අඩුවෙමින් පවතී. එයට හේතුව වන්නේ පසුගිය දශකයක පමණ කාලය තුළ තේ වගාවේ පලදාව ක්‍රම ක්‍රමයෙන් අඩුවීමයි. පලදාව අක්කරයකට කි.ග්‍රෑම් 350-400 පමණ සාමාන්‍ය අගයක් දක්වා අඩුවී ඇති අතර ඇතැම් ඉඩම්වල එය අක්කරයකට කි.ග්‍රෑම් 150 පමණ අඩුය. එහෙත් තේ පර්යේෂණ ආයතනයට අනුව හොඳින් හඬින් කරන තේ ඉඩමකින් අක්කරයකට කි.ග්‍රෑම් 1 000 පමණ ඉහළ අස්වැන්නක් ලබාගත හැකිය.

පුෂ්පා රංජනී

පුෂ්පා රංජනී දුරිය ගෙවිලියක් මෙන්ම භාග්‍යයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ ක්‍රියාකාරී සාමාජිකාවකි. 2004 දී පමණ ආරම්භ කරන ලද අක්කර 2ක පමණ තේ වගාවක් ඇයට ඇත. 2018 දී ඇය ව්‍යාපෘතිය සමග සම්බන්ධ වනවිට දිගු නියඟය වැනි දේශගුණික විපර්යාසවල අයහපත් බලපෑම්වලට නිරන්තර ලක්වූ ඇයගේ තේ වගාව නොසලකා හැර තිබුණි. ඇයගේ ඉඩම දැඩි පාංශු බාදනයට ලක්ව තිබූ අතර වගාවේ තේ පැළ ඝනත්වය අඩු විය. සෙවණ කළමනාකරණය සහ හොඳ තේ වගාවකට අවශ්‍ය අනෙකුත් සාධක පිළිබඳ

සැලකිල්ලක් දක්වා නොතිබුණි. ව්‍යාපෘතිය සහ කුඩා තේවතු සංවර්ධන අධිකාරිය මගින් පුෂ්පා ඇතුළු අනෙකුත් කුඩා තේ ඉඩම් හිමියන්ට ඔවුන්ගේ තේ වගාවන් වැඩි දියුණු කරගැනීම සඳහා සහය ලබාගෙන ලදී. ඒ සඳහා තිරසාර භූමි කළමනාකරණය සහ සාර්ථක තේ වගාවක් පවත්වාගෙන යාම පිළිබඳ පුහුණු සහ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් මාලාවක් සංවිධානය කෙරිණ .

පුෂ්පාගේ ඉඩම තිබුණේ දැඩි භායනයට ලක්විය . කුඩා තේවතු සංවර්ධන අධිකාරියේ නිලධාරීන් විසින් ඇයගේ ඉඩමේ ඇති භායනයට ලක්වූ ස්වභාවය අඩු අස්වැන්නක් සහ ආදායමක් ලැබීමට හේතුව බව පෙන්වා දෙන ලදී. ඉඩම්වල නිසරැබව ප්‍රධානතම ගැටලුව වූ අතර ගොවිභූ තයිට්‍රජන්, පොස්පරස් සහ පොටෂියම් ලබාදෙන රසායනික පොහොර දිගින් දිගටම යොදනු ලබන අතර පසේ ක්ෂුද්‍ර ජෝෂක පිළිබඳ සැලකිල්ලට නොගනිති. එමෙන්ම ඔවුන් පොහොර යෙදීමේ දී පසේ පී.ඒඒ අගය පිළිබඳ හෝ පසේ සංයුතිය පිළිබඳ සැලකිල්ලට නොගනී.

“නිලධාරීන් ලබාදුන් උපදෙස් අනුව තිරසාර භූමි කළමනාකරණ ක්‍රම යොදාගෙන මගේ ඉඩම පුනරුත්ථාපනය කළ පසුව තේ අස්වැන්නත් ආදායමත් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියා. ව්‍යාපෘතිය මගින් පාංශු සංරක්ෂණයට අවශ්‍ය මූල්‍ය ආධාර සහ අතුරු භෝග වගාව සඳහා අවශ්‍ය පැළ ලබා දුන්හ. වගාවේ පාළු සිටුවීම සඳහා අවශ්‍ය තේ පැළ කුඩා තේවතු සංවර්ධන අධිකාරිය මගින් ලබා දුන්හ. මම පසේ තත්වය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා කොම්පෝස්ට් පොහොර යොදා හොඳින් සෙවිණ කළමනාකරණය කළා .

මෙම ක්‍රියාකාරකම් පලදාව සහ ආදායම ඉහළ යාමට දායක වුණා. දැන් තේ වගාව වඩාත් හොඳින් නියඟයට ඔරොත්තු දෙනවා” ඇය පවසයි.

පුෂ්පා ඇතුළු පඹදෙණියේ බොහෝ තේ ගොවිභූ දැන් කාබනික තේ වගාව සඳහා යොමු වී සිටිති. කාබනික තේ දළ කි.ග්‍රෑම්1 ක් සඳහා රු.110ක ඉහළ මිලක් ලැබෙන බවත් ඇය පවසයි. තේ වගාවට අමතරව ඇය සාර්ථක ගෙවත්තක් සහ වැනිලා වගාවක් ද පවත්වාගෙන යයි. ව්‍යාපෘතිය මගින් ඒ සඳහා ගොවීන්ට තාක්ෂණික දැනුම, මූල්‍ය සහ ද්‍රව්‍යමය ආධාර ලබාදෙන ලදී.

කාන්තාවන් තේ වගාව වැනි තිරසාර කෘෂිකාර්මික ව්‍යවසායන් සඳහා යොමු කිරීම සහ බලගැන්වීම ඔවුන්ගේ පවුල් ආර්ථික වශයෙන් නගා සිටුවීමට දායක වේ. සාර්ථක කුඩා තේ වගාවක් මගින් කාන්තාවන්ට ස්ථාවර මාසික ආදායමක් ලබාගැනීමට හැකි අතර දැඩි නියඟය වැනි දේශගුණික තත්වයන් යටතේ ඇතැම් මාසවල එය අඩුවේ. ව්‍යාපෘතිය මගින් ඒ සඳහා විසඳුමක් ලෙස තේ වගාවේ අතුරු භෝග ලෙස පලතුරු වගාව සඳහා ගොවීන් යොමුකරන ලදී.

“කාන්තාවන්ගේ ආදායම ඉහළ යාමත් සමගම බොහෝ කාන්තාවන්ට ඔවුන් තිරවි සිටි ණය උගුලෙන් ගැලවීමට හැකි වුණා. දැන් ඔවුන් ණය ආපසු ගෙවා ඉතිරි කිරීම් ආරම්භකර තිබෙනවා” ප්‍රදේශයේ කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ සහ නිශ්පාදන සහකාර ඉරෝෂණී සෙනවිරත්න පවසයි. ප්‍රදේශයේ කාන්තාවන් මෙම තිරසාර භූමි කළමනාකරණ වැඩසටහන් සඳහා මෙහෙයවමින් නායකත්වය ලබාදෙන්නේද ඇයයි.

කවරයේ කතාව: මන්දාරම් නුවර බීජ අර්තාපල් වගාව සාර්ථකයි

නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ මන්දාරම් නුවර මධුශංක රත්නායක (29) තමා විසින්ම නිපදවූ බීජ අර්තාපල් යොදාගනිමින් වගා කළ නව අර්තාපල් වගාවේ අස්වනු නෙළමින්.

2020 මුල්භාගයේ දී එක්සත් ජාතීන්ගේ ආහාර සහ කෘෂිකර්ම සංවිධානයේ භායනයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය මගින් උග්‍රව සහ මධ්‍යම පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තු සමග එක්ව නුවරඑළිය සහ බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කවල අර්තාපල් වගාකරන ගොවීන් අතර තිරසාර භූමි කළමනාකරණ ක්‍රම ප්‍රවර්ධනය සඳහා ගොවි පුහුණු පාසල් ආරම්භ කරන ලදී.

අර්තාපල් වගාව ආකාර දෙකකින් දැඩි පාංශු භායනයට හේතු වෙයි. වගාවේ දී නිරන්තර සිදු කෙරෙන පස් බූරුල් කිරීම හේතුවෙන් දැඩි පාංශු බාදනයට හේතු වන අතර අධික ලෙස භාවිත කෙරෙන රසායනික පොහොර සහ කෘෂි රසායනික ද්‍රව්‍ය පාංශු සහ ජල දූෂණයට හේතු වේ.

අර්තපල් වගාවේ භූමි භායනය වැළැක්වීම සඳහා වූ මෙම ප්‍රවේශයේ දී ව්‍යාපෘතිය මගින් ගොවීන්ට උසස් තත්වයේ බීජ අර්තාපල් ලබාදෙන ලදී. එමගින් ගොවීන් දේශීය තත්වයන්ට ගැලපෙන උසස් තත්වයේ බීජ අර්තාපල් නිපදවීමට යොමුකරන ලදී. එහිදී ගොවීන් තිරසාර භූමිකළමනාකරණ ක්‍රම යොදාගනිමින් භායනයට පත් තම ඉඩම් පුනරුත්ථාපනයටත් භූමි භායනය විළක්වා ගැනීමටත් පියවර ගතයුතු ය.

තොරතුරු තාක්ෂණයෙන් බලගැන්වුණු ගොවීන්

©FAO/Ruvin de Silva

තොරතුරු තාක්ෂණය, විශේෂයෙන්ම ජංගම දුරකථනය කෘෂිකර්මාන්තයේ සංවර්ධනයට යොදාගත හැකි විස්මිත මෙවලමකි. ගොවීන් තම නිෂ්පාදන අලෙවි කිරීම සඳහා වෙළෙඳ පොළ සමඟ සම්බන්ධ කිරීම, කාලගුණික තොරතුරු (පුරෝකථන) ගොවීන්ට ලබා දීම, කෘෂි උපදේශන සේවා සැපයීම සහ ආපදා පිළිබඳ පූර්ව අනතුරු හැඟවීම් වැනි තොරතුරු ගොවීන් වෙත සන්නිවේදනය කිරීම වැනි ක්ෂේත්‍රවල දැනටමත් මෙම තාක්ෂණය සාර්ථකව යොදාගනී. ලෝකයේ මේ පිළිබඳ ඉතා සාර්ථක අද්දැකීම් ඇති අතර සංවර්ධනය වෙමින් පවතින බොහෝ රටවල ඇති ජයගැනීමට අසීරු ගැටලු විසඳීම සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණය භාවිත කෙරේ .

වික්සන් ජාතීන්ගේ ආහාර සහ කෘෂිකර්ම සංවිධානයේ හායනයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය ජංගම දුරකථන සහ සමාජ මාධ්‍ය සාර්ථකව යොදා ගනිමින් ගොවි පුහුණු පාසල් තුළින් අරඹන කෘෂිකාර්මික දැනුම සහ අත්දැකීම් හුවමාරු කර ගැනීමේ වැඩසටහන් මඟින් ගොවීන් සහ ව්‍යාපෘති නිලධාරීන් අතර සම්බන්ධතා වඩාත් තිරසාර සහ බලපෑම් සහගත කෙරේ . ඒ සඳහා ව්‍යාපෘතිය ගොවි පුහුණු පාසල් වලට සහභාගි වන ගොවීන් සහ කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘති නිලධාරීන් එක් කර වටිස්ඇප් (WhatsApp) කණ්ඩායම් ගොඩනගා ඇත.

“මෙය ගොවි පුහුණු පාසල් තොරතුරු තාක්ෂණය යොදා ගනිමින් නවීකරණය කර ඒවා වඩාත් තිරසාර කණ්ඩායම් ඉගැනුම් ක්‍රමයක් බවට පත්කිරීමේ උත්සාහයක්” යැයි ව්‍යාපෘතියේ ජාතික කළමනාකරු හිමිල් ගුණසේන මහතා පවසයි.

ක්ෂේත්‍ර 4 ක් සඳහා එනම් , ඩීප් අර්තාපල්, එළවළු වගාවේ ගැස් වැඩසටහන, ගෙවතු වගාව සහ කුඩා තේවතු

සඳහා ව්‍යාපෘතිය මඟින් ගොවි පුහුණු පාසල් පවත්වන බවත් මේ එක් ගොවි පුහුණු පාසලකට ගොවීන් 20 පමණ සහ කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘති නිලධාරීන් 3-4 ක් පමණ සහභාගි වන බවත් ඔහු පවසයි.

ගොවි පුහුණු පාසලක් අවසන් වූ පසු ඊට සහභාගි වන ගොවීන් සහ කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘති නිලධාරීන්ගේ වටිස්ඇප් කණ්ඩායමක් පිහිටුවා ඒ තුළින් අඛණ්ඩව තමන්ගේ හෝග වගා පිළිබඳ තොරතුරු හුවමාරු කරගැනීමට සහ උපදෙස් ලබාගැනීමට අවස්ථාව ඔවුන්ට ලබාදෙයි.

උදාහරණයක් ලෙස ගොවියෙක් තම හෝග වගාවේ හමුවන පළිබෝධ හානියක් හෝ රෝගයක් පිළිබඳ ජායාරූපයක් සමඟ විස්තර කණ්ඩායමට උඩුගත කර බෙදා හරී. එම අද්දැකීම් සහිත තවත් ගොවියකු කණ්ඩායමේ සිටි නම් ඔහු ඒ පිළිබඳ තමා දන්නා තොරතුරු, සුදුසු පළිබෝධනාෂක හෝ මර්දන ක්‍රම කණ්ඩායමට එක්කරයි. කෘෂි ව්‍යාපෘති නිලධාරීන් ද වඩා තාක්ෂණික තොරතුරු, සහ නිර්දේශ මෙන්ම ගොවීන් දක්වන වැරදි හෝ නිවැරදි තොරතුරු පිළිබඳ තමන්ගේ අදහස් ද දක්වති . එමෙන්ම මෙම කණ්ඩායම් අතර ගොවීන් ලබන සාර්ථක ප්‍රතිඵල, අස්වනු හෙළිම්, ගොවි පුහුණු පාසල් වලින් ලබාගත් දැනුම හිසා අස්වනු ඉහළ ගිය අවස්ථා වැනි තොරතුරු ද හුවමාරු වේ. මෙම කණ්ඩායම් ගොවීන්ට අවශ්‍ය ඩීප් වැනි යෙදවුම් පහසුවෙන් ගොවීන් අතරින්ම සපයා ගැනීමටත් වෙළෙඳ පොළ තොරතුරු ලබාගැනීමටත් තොරතුරු තාක්ෂණය යොදා ගනී.

හායනයට පත් කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය මේ වනවිට වටිස්ඇප් කණ්ඩායම් 82 ක් පිහිටුවා ඇති අතර ඒවා මඟින් ගොවීන් 1015 ක් පමණ සහ නිලධාරීන් 600ක් පමණ සම්බන්ධ කර ඇත.

Funded by Global Environment Facility

GCP/SRL/063/GEF